

Taalpost 1029

woensdag 31 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- De Duitse bondskanselier Angela Merkel heeft geen bezwaar tegen het idee van de Turkse premier Erdogan dat er in Duitsland meer scholen moeten komen waar ook Turks wordt gegeven.

(Bron: [AD](#))

- De Stichting Tilburgse Taol (STT) start met een opleiding in het Tilburgs dialect.

(Bron: [Brabants Dagblad](#))

- Gisteren werden de 'Francomot'-prijzen uitgereikt voor de beste Franstalige equivalenten voor Engelse termen.

(Bron: [France Diplomatie](#))

2. Gezondheidstip van de maand: de harde g

Uit onderzoek van het Meertens Instituut in Amsterdam (zie [persbericht](#), pdf) blijkt dat het gezonder zou zijn om met een harde g te spreken dan met een zachte. Volgens de onderzoekers hebben mensen met een harde g minder last van griep en verkoudheid, omdat ze vaker hun keel schrapen.

Naar aanleiding van het onderzoek heeft het Genootschap Onze Taal een speciale therapie ontwikkeld, waarvoor u zich nu kunt opgeven. In drie korte sessies in Breda, Boxtel, Roermond of Antwerpen wordt u desgewenst van uw zachte g afgeholpen. Vanwege de verwachte toeloop en de vooralsnog beperkte capaciteit dient u zich voor aanstaande vrijdag aan te melden via [de site van Onze Taal](#).

Vrijdag verschijnt het [nieuwe nummer](#) van *Onze Taal*, met daarin onder meer artikelen over 'Nederlands' in buitenlandse films en boeken, onjuiste spaties, honden- en kattennamen, tennispurismen en nieuwe [aanbiedingen](#).

3. Extra: Nederlands in hoger onderwijs en wetenschap?

Steeds meer studenten in Nederland en Vlaanderen krijgen hun onderwijs alleen in het Engels aangeboden. Dit roept bij sommigen vragen op: moet de voertaal zo veel mogelijk Nederlands

blijven, mogen instellingen voor hoger onderwijs overschakelen op het Engels, en hoe onwenselijk is het dat onderzoekers steeds minder in het Nederlands publiceren?

In oktober 2008 werd over deze vragen een congres gehouden in het Vlaams Parlement. De bundel *Nederlands in hoger onderwijs en wetenschap?*, met bijdragen aan dit congres, geeft een beeld van de stand van zaken in het gebruik van het Engels in ons hoger onderwijs. Het boek kost 17 euro; meer informatie (en een mogelijkheid om te bestellen) is te vinden op de website van de uitgever [Academiapress](#).

4. Geen Taalpost rond Pasen

Op Goede Vrijdag en Tweede Paasdag is er geen Taalpost. Taalpost 1030 verschijnt op woensdag 6 april.

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1028

maandag 29 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

0. Te laat

Door een misverstand is Taalpost pas vandaag verzonden in plaats van maandag. Onze excuses hiervoor.

1. Taalnieuws

- Nederlandse scheidsrechters hebben moeite met het handhaven van de spelregel die voetballers verbiedt grove of beledigende taal of een scheldwoord te gebruiken.

(Bron: [Nederlands Dagblad](#))

- Een Britse tiener is ontslagen via een berichtje op haar Facebook-pagina dat bol stond van fouten en sms-taal.

(Bron: [Daily Mail](#))

- Europees president Herman Van Rompuy munt de term 'asymmetrische vertaling' voor een Europees document dat in het Engels een minder gevoelige term gebruikt dan in het Frans.

(Bron: [Telegraph](#))

2. Taaltip: uit het oog verloren hebben of zijn?

Verliezen wordt traditioneel met *hebben* vervoegd: 'De twee eerste hebt gij verloren ...', 'Wij hebben de wedstrijd verloren.' Maar al lange tijd zijn mensen geneigd om in de betekenis 'kwijtraken', misschien ook wel onder invloed van *kwijt(geraakt) zijn*, geen *hebben* maar *zijn* te gebruiken: 'Wij zijn het contract verloren', 'Ik ben mijn creditcard verloren.' *Verloren* is hier steeds te vervangen door *kwijt*. In bepaalde vaste verbindingen is *hebben* inmiddels vreemd aan het worden en heeft *zijn* de voorkeur: 'Mijn oma is haar vriendinnen van de lagere school nooit uit het oog verloren.'

Toch kan het voltooid deelwoord van *verliezen* volgens Van Dale (2005) vreemd genoeg alleen met *hebben* worden gecombineerd ('ik heb iets verloren'). Koenen (2006) en de Schrijfwijzer (2005) noemen wél de combinatie met *zijn* ('ik heb/ben iets verloren'). 'Ik ben de reisleader uit het oog verloren' richt de aandacht op de situatie nu (er is geen contact meer), terwijl in 'Ik heb de reisleader uit het oog verloren' nog iets doorklinkt van het proces van het kwijtraken.

Onze Taal is ook actief op [LinkedIn](#), [Facebook](#), [Twitter](#) en [Hyves](#).

3. Extra: de nieuwe lexicografie

Het [nieuwste nummer](#) van de gratis elektronische nieuwsbrief voor neerlandici [Neder-L](#) bevat een [lyrische beschouwing](#) van de bekende taalauteur en woordenboekmaker Nicoline van der Sijs. Door de komst van de computer en het internet gaat de lexicografie volgens Van der Sijs opwindende tijden tegemoet. Met name roemt ze [Google Dictionary](#), een betrekkelijk nieuwe dienst van Google, waarmee gratis allerlei informatie over woorden kan worden opgezocht. De dienst werkt vooralsnog het best voor het Engels, maar volgens Van der Sijs verslaat hij ook voor het Nederlands soms al de bestaande (betaalde) diensten.

De gratis e-mailniewsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1027

vrijdag 26 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- Hebt u al een T-shirt met daarop de uitglijder van de Amerikaanse vicepresident Joe Biden?
(Bron: [ABC News](#))
- De vereniging Levende Talen nodigt middelbare scholieren uit om haar honderdjarig bestaan in alle levende talen te bezingen.
(Bron: [Levende Talen](#))
- De Vlaamse presentator Michel Follet vindt dat het Nederlandstalige lied op de radio in de verdrinking is.
(Bron: [Gazet van Antwerpen](#))

2. Tjilp van de week: NGBW

Het Neerlandsch Genootschap ter bevordering van het Belegen Woord ([NGBW](#)) onttrekt al een tijdje oude en verstofte woorden aan de vergetelheid. Van jong belegen tot extra belegen, het NGBW heeft een puike verzameling aangelegd van aanspreekvormen, vloeken, gezegden en uitdrukkingen, uitroepen, tussenwerpsels en werkwoorden. Ze worden zelfs ter adoptie aangeboden, "teneinde verstoffing te voorkomen".

Sinds vorige maand is het NGBW actief op Twitter. Elke dag wordt een belegen woord [getjilpt](#) met de aansporing het ten minste drie keer te gebruiken.

Onze Taal is ook actief op [LinkedIn, Facebook, Twitter en Hyves](#). Laat anderen zien dat u erbij hoort!

3. Ruggespraak

Draag in elk geval geen knellende kousen of andere kleding.
(Tip tegen spataderen op Verloskundigen-website)

Nederlanders worden steeds ouder, vooral doordat ze na hun 65ste langer in leven blijven.
(*NRC Handelsblad*)

Hulp burgers gevraagd bij lek-steken autobanden
(*De Trompetter*)

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1026

woensdag 24 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- De Transportcommissie van het Europees Parlement gaat na of het Engels de gemeenschappelijke taal van de binnenvaart kan worden.

(Bron: [Transport Online](#))

- Iemand met veel tijd heeft met 540 applicaties voor de iPhone de letters van het alfabet gemaakt.

(Bron: [Elma+Alt+Shift](#))

- Mark van Bommel is de winnaar van de Duidelijketaalprijs 2010.

(Bron: [Taalcentrum-VU](#))

2. Oproep: stuur doorstuurhumor door

Misschien vindt u ze geestig en inventief. Of gruwelt u van zo veel oubolligheid? In ieder geval zijn ze onuitroeibaar: doorstuurberichten waarin een hoofdrol is weggelegd voor de woordspeling. 'De bananenhandelaar is de pisang', 'Ik wil mijn gat gedicht hebben' en 'Wilt u naar mijn bovenkamer laten kijken?'

Op gezette tijden komen dit soort lijstjes voorbij. Ze worden eindeloos doorgemailed of – vroeger – op papier doorgestuurd en doorgegeven. Hebt u voorbeelden van dat soort rondstuurhumor met taalgrapjes en (zogenaamde) taalwetenswaardigheden? Stuur ze door als reactie op de column van Onze Taal over [doorstuurhumor](#).

**Meldt u aan voor de [cursus spelling of grammatica en leestekens!](#) (Of is het *meld u aan?*)
Er zijn nog plaatsen voor de [grammaticacursus van dinsdagavond in de Openbare Bibliotheek Amsterdam](#).**

3. Extra: Johannespassie in het Leuvens

Klara-presentator Fred Brouwers heeft de Johannespassie van Johann Sebastian Bach in [het dialect van Leuven](#) vertaald. In een [interview](#) met het Leuvense studentenblad *Veto* legt Fred Brouwers uit wat er typisch aan 't Leives is en verklaart hij zijn favoriete woorden, *sis* en *fleis*. Ondanks de liedjes van zanger [Big Bill](#) en initiatieven om het Leuvense dialect [in stand te houden](#), wordt het almaar minder gesproken. Al in de jaren tachtig zag men in dat deze

ontwikkeling onomkeerbaar is, zoals blijkt uit de toenmalige VRT-televisiereportages *Hier spreekt men Leuvens* [deel 1](#) en [deel 2](#).

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1025

maandag 22 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)
Taalpost is ook online te lezen: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

1. Taalnieuws

- Ziet u meteen de spelfout op het reuzegrote reclamebord van het South Florida Career College?

(Bron: [7News](#))

- Een Franstalige radiozender liet 'de consul van Ivoorkust' naar de Vlaamse gemeente Dilbeek bellen, maar daar mag het personeel niet in het Frans antwoorden.

(Bron: [Het Nieuwsblad](#))

- Hoewel ze het op school wel leren, verstaat en spreekt 63% van de Spanjaarden geen Engels.

(Bron: [Spanjeblog.nl](#))

2. Taaltip: *molotovcocktail* of *Molotovcocktail*?

Vanwege de vele brandstichtingen in Veendam is daar een noodverordening van kracht geworden. Niemand mag meer rondlopen met voorwerpen die gebruikt kunnen worden om brand te stichten. Onder die verboden voorwerpen vallen volgens [NRC Handelsblad](#) ook *molotovcocktails*. Moet dat niet *Molotovcocktails* met een hoofdletter zijn?

Nee, *molotovcocktail* is met een kleine letter. De eigennaam van de Rus Vjatsjeslav Michajlovitsj Molotov (1890-1986) speelt geen enkele rol meer in de betekenis van het woord. Het is een 'gewone' benaming voor een 'ding' geworden, net als *dieselmotor* en *geigerteller* (waarmee de sterkte van radioactieve stralen wordt gemeten). Op onze [website](#) staan veel meer voorbeelden van namen die 'gewone aanduidingen' zijn geworden en daarbij hun hoofdletter hebben verloren.

Een molotovcocktail is een met benzine gevulde fles met een lont erin, die als een bom naar het 'doel' gegooid wordt. Deze 'bom' is vernoemd naar Molotov, die onder meer minister van Buitenlandse Zaken was. Het woord *molotovcocktail* is bedacht door de [Finnen](#).

Volg Onze Taal ook op [LinkedIn](#) en [Twitter](#).

3. Oproep: vind een naam voor een nieuwe toren in Gent

Gent bouwt in de buurt van het Sint-Pietersstation een volledig nieuwe stadswijk. Er komt ook een kantoortoren, die nog geen naam heeft. Daarom roept de Gentse stadsdichter Peter Verhelst op om een klinkende naam voor het bouwwerk te bedenken. Verhelst zit een jury voor die zal beoordelen of de naam goed klinkt, en of hij de identiteit van het gebouw, de nieuwe wijk en de stad Gent versterkt. De wedstrijd loopt tot 1 mei en de winnaar krijgt een weekend Londen voor twee personen cadeau. Schiet u plots een geniale naam te binnen? Deelnemen kan via het [wedstrijdformulier](#).

De gratis e-mailniewsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl.

Taalpost 1023

woensdag 17 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- De Nederlandse trainer Louis van Gaal van Bayern München is verkozen tot een van de 'taalbeschermers van het jaar' in Duitsland.

(Bron: [Deutsche Sprachwelt](#))

- De nieuwswebsite Nu.nl barst van de taal- en spelfouten.

(Bron: [weblog Copytjigers](#))

- Volksmuziekgroep De Glacis heeft de Ad de Laat-prijs gekregen voor de beste muziek in het Brabants.

(Bron: [BN/DeStem](#))

2. Website woordgeslacht

Veel Nederlandstaligen (vooral die geboren zijn boven de grote rivieren) voelen het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke woorden niet meer aan. Wie twijfelt of hij het bijvoorbeeld moet hebben over 'de druipsteengrot en zijn/haar bezoekers' kan (al vijf jaar) terecht bij de website [Genus versie 2.0](#), die gebruikmaakt van het Groene Boekje van 1954. Wie hier het woord 'druipsteengrot' intikt, ziet 'vrouwelijk (mannelijk)' verschijnen – het woord heeft dus twee geslachten, maar vrouwelijk had in 1954 de voorkeur.

Overigens is deze informatie ook te vinden in de [laatste editie](#) van datzelfde Groene Boekje, maar dan moet je wel weten dat als er alleen 'de' achter een trefwoord staat, zoals bij [druipsteengrot](#), er bedoeld wordt dat een woord mannelijk én vrouwelijk is, zonder de vroegere voorkeur. De vermelding 'de (m.)' betekent 'alleen mannelijk' en 'de (v.)' betekent 'alleen vrouwelijk'.

De echte doorzetter die wil weten wat nu het oorspronkelijke geslacht is van *druipsteengrot*, kan te rade gaan bij het [Woordenboek der Nederlandsche Taal](#). Daar staat *druipsteengrot* als vrouwelijk woord in.

Had u graag willen weten waar het woord *napalm* vandaan komt? Meld u dan ook aan voor de gratis nieuwsbrief [Woordpost](#).

3. Balkenende en Van Gaal op muziek

Het begon met een piano die precies de zinsmelodieën van (bijvoorbeeld) de Republikeinse presidentskandidaat John McCain en zijn running mate Sarah Palin [volgde](#). Net als veel andere internetrages heeft dit fenomeen vanuit Amerika nu ook het Nederlandse taalgebied bereikt: beroemdheden van wie bekende uitspraken op muziek worden gezet. Op YouTube zijn bijvoorbeeld filmpjes te vinden van de nieuwe Duitse [taalbeschermer van het jaar](#) (zie taalnieuws hierboven): "Ben ik nou degene die zo slim is, of ben jij zo dom?" Ook de Nederlandse premier [Jan Peter Balkenende](#) blijkt bij nader inzien gezongen te hebben: "Nederland kan het weer! Die VOC-mentaliteit!"

De controversiële politicus Geert Wilders zingt echter [het hoogste lied](#): "U durft niet. U durft niet, meneer de minister-president."

De gratis e-mailniewsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1022

maandag 15 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- Het Brusselse ziekenhuispersoneel kan binnenkort Nederlands leren op de computer.

(Bron: [De Standaard](#))

- Het Chinees raakt beschadigd door een grote toevloed aan Engelse woorden.

(Bron: [The Telegraph](#))

- Volgens een campagne in Friesland moet men ook bij de tandarts het recht hebben om Fries te spreken.

(Bron: [Leeuwarder Courant](#))

2. Taaltip: *buigen op* of *bogen op*?

Bogen op is juist in een zin als 'Wouter Bos kan *bogen op* een mooie politieke carrière'. De uitdrukking *kunnen bogen op* betekent 'in het trotse bezit zijn van, beschikken over'. Omdat *bogen* veel bekender is als verledentijdsvorm van *buigen*, lees je weleens dat iemand 'kan *buigen op* een mooie carrière', maar dat is niet goed.

Bogen op kwam vroeger ook voor zonder *kunnen*. Het betekende dan 'trots zijn op, pochen over' ('Ik, die ... nooit op mijn kennis boog uit haatlijke eigenmin', schreef Willem Bilderdijk) en soms ook 'vertrouwen op' ('Ik boog en steun op Godt met ongekreukt gemoet', aldus Hendrik Schim in zijn 'Bybel- en Zededichten').

Wat is juist: *geleast* of *geleaset*? En waarom is het *Meld u nu aan!* naast *Meldt u zich nu aan!*? Leer het bij de spellingcursus van Onze Taal. Er zijn nog vier plaatsen beschikbaar voor de cursus van zaterdag 20 maart in Amsterdam (10.30 tot 16.30 uur). Geef u nu op bij [Onze Taal!](#)

3. Extra: *hun hebben* en de wetenschap

Er wordt de laatste weken veel gediscussieerd over de vraag of *hun hebben* correct Nederlands is of niet. In *Hoe?Zo!* (een radioprogramma over wetenschap) kwam afgelopen vrijdag de Leidse taalkundige Ingrid Tieken aan het woord. Professor Tieken geeft in deze uitzending haar visie op de huidige "strubbelingen op het Nederlandse taalfront", en vergelijkt de ophef over *hun hebben* met de consternatie die in de zeventiende en achttiende eeuw in

Engeland ontstond toen grammaticaboeken daar plotseling in trek raakten. De uitzending kan nog worden beluisterd via [de website van het programma](#).

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1021

vrijdag 12 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- Enkele Belgische chocolatiers volgen een snelcursus om een mondje Chinees te kunnen meepraten op de Wereldexpo in Sjanghai.

(Bron: [De Standaard](#))

- Straattaal, een mix van Nederlands, Antilliaans, Marokkaans, Papiamentto en hiphop-Engels, is het ultieme integratiemiddel.

(Bron: [Metro](#))

- Er komen reacties op het voorstel van D66 om kleuters spelenderwijs kennis te laten maken met het Engels.

(Bron: [De Dagelijkse Standaard](#))

2. Extra: stemmen uit het verleden in Berliner Lautarchiv

Bijna honderd jaar geleden begon de Duitse taalkundige Wilhelm Doegen aan een ambitieus project: hij wilde een databank aanleggen met stemmen van alle volkeren van de wereld. Daarvoor maakte hij gebruik van de uitvinding van de fonograaf en de grammofoon. Bovendien stak de wereldgeschiedenis hem een handje toe. In Duitse gevangnissen kon hij tijdens de Eerste Wereldoorlog opnamen maken van krijgsgevangenen uit verschillende landen.

Zo verzamelde hij fragmenten in liefst 250 talen. Ze maken nu deel uit van het [Berliner Lautarchiv](#). Daardoor is het mogelijk Vlaamse dialecten te beluisteren zoals ze een eeuw geleden klonken. In een reportage op VRT Radio 1 zijn enkele [fragmenten](#) te horen.

Volg Onze Taal ook op [LinkedIn](#) en [Twitter](#).

3. Vakantietip: Vous voyez le topo

Gaat u deze zomer op vakantie naar Frankrijk? Dan kunt u heel wat opsteken over de betekenis van Franse plaatsnamen bij *Vous voyez le topo*, een van de weblogs van de krant *Le Monde*. Verblijft u in Lupsault, Louviers of Pisseloup? Pas dan op voor de [wolvern](#). Aan het ontstaan van plaatsnamen hebben nog wel meer [onaangename dieren](#) meegewerkt.

Ook heel interessant is het artikel over [stoffen](#) die afgeleid zijn van een plaatsnaam. De auteur beperkt zich niet tot Frankrijk, maar vermeldt ook de stoffen *hollande*, *frise* (Friesland), *escot* (Aarschot) en *anacoste* (Hondschoote).

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1020

woensdag 10 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- De hamburgerrestaurants van Quick hebben in België en Luxemburg voortaan menukaarten voor blinden en slechtzienden.

(Bron: [Het Nieuwsblad](#))

- De Scandinavië-correspondent Dirk Evers stelt vast dat het Nederlands in Vlaanderen sterk verandert.

(Bron: [VRT Radio 1](#))

- De vijf gemeenten die willen fuseren tot de gemeente Súdwesthoeke gaan hun Friese taalbeleid op elkaar afstemmen.

(Bron: [Blikopnieuws.nl](#))

2. Stemadvies van de week

Voor één op de drie banen moet je stem voortdurend in topvorm zijn. Toch hebben veel mensen stemproblemen, bijvoorbeeld door te veel stress, koffie of geroep. Bovendien klinkt elke stem anders: zwart, rood, blauw, groen, roze, oranje ...

[Taal schrift](#), het onlinetijdschrift over taal en taalbeleid, vroeg advies aan onderzoekers en stemdeskundigen. Spreken blijkt een echte topsport te zijn waarvoor je elke dag moet blijven trainen met onder meer pittigheids- en resonansoefeningen. In de kaderteksten bij de reportage over stemgebruik staan nuttige tips voor al wie zorgvuldig met zijn stem wil omgaan. Veel en regelmatig drinken is de beste raad!

[Interesse voor onze taal, maar nog geen lid van Onze Taal? Ontvang tot eind 2010 nog 9 keer *Onze Taal* voor maar € 24,50.](#)

3. Oproep: meertalig Europees gedicht

[Herman Rohaert](#) en Herman Fabre doen een poging om het gedicht 'Ontmoeting' te vertalen of te laten vertalen in een groot aantal officiële Europese talen, minderheidstalen en Vlaamse en Nederlandse dialecten. De aanleiding is het Verdrag van Lissabon, dat het functioneren van de steeds groter geworden Europese Unie regelt. De initiatiefnemers hebben al behoorlijk wat versies van het gedicht verzameld, maar zijn toch nog op zoek naar nieuwe vertalingen. Het

gedicht 'Ontmoeting' en een overzicht van de tot nu toe ingezonden vertalingen vindt u op de website van Herman Rohaert, die uw poëtische vertaling verwelkomt op zijn [e-mailadres](#).

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1019

maandag 8 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- José Campanella, de Oscarwinnaar in de categorie Beste Niet-Engelstalige Film, bedankte de juryleden omdat ze het Na'vi (de fictieve taal uit de film *Avatar*) niet als buitenlandse taal hadden gerekend.

(Bron: [NOS](#))

- Op donderdag 29 april vindt een colloquium plaats met als thema 'Belgisch-Nederlands in het spanningsveld tussen het Verkavelingsvlaams en de standaardtaal'.

(Bron: [Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde](#))

- YouTube gaat automatisch gegenereerde ondertiteling aanbieden voor alle filmpjes.

(Bron: [De Telegraaf](#))

2. Taaltip: *feminisatie* of *feminisatie*?

Beide woorden zijn juist, maar verreweg de gebruikelijkste vorm is *feminisatie* ('vervrouwelijking', 'het gaan overheersen van het vrouwelijk karakter of het vrouwelijk element'). Dit woord is een vernederlandsing van het Franse *féminisation*, een afleiding van het werkwoord *féminiser*, waaraan het Latijnse woord *femina* ('vrouw') ten grondslag ligt.

Toch komt in het Nederlands ook *feminisatie* voor; de grote Van Dale (2005) noemt deze vorm als variant van *feminisatie*. Hierbij gaat het waarschijnlijk om een afleiding van het Franse *féminin* of het Latijnse *femininus* ('vrouwelijk'). *Feminisatie* zou ontstaan kunnen zijn naar analogie van *masculinisatie*, dat is afgeleid van het Franse *masculin* ('mannelijk') of het Latijnse *masculus*.

Vanaf deze week geeft de Taaladviesdienst [cursussen in Amsterdam, Tilburg en Den Haag](#). Voor de cursus spelling in Amsterdam van 20 maart (10.30 tot 16.30) zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Wilt u weten of 'Ik ga er vanuit' of 'Ik ga ervan uit' juist is? En 'Zij leest een Volvo' of 'Zij leaset een Volvo?' Meld u dan aan bij Onze Taal: cursus@onzetaal.nl.

3. Extra: Brusselse computervertalingen

Het lijkt erop dat almaar meer Brusselse gemeenten gebruikmaken van de vertaalcomputer voor het omzetten van Franse teksten naar het Nederlands. Zo bevat een recente [studie](#) over de bevolking van de gemeente Elsene opvallend veel kromtaal. Een voorbeeld: "Dit aflevering blijft vooral een werktuig. Onze wens is dat dit werktuig u zal bevredigen." En vorige week nodigde de burgemeester van Sint-Gillis de kinderen van die gemeente uit op een [feest](#): "Bij deze gelegenheid zal het Stadhuis van gangmakers en acteurs binnengedrongen zijn om je erg de diensten te laten ontdekken die aan burgers worden aangeboden."

De brief is [online](#) gezet door een taalbureau. De statistische studie over de bevolking van Elsene is nog altijd te raadplegen bij de [gemeente Elsene](#).

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1018

vrijdag 5 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- In Duitsland zijn namen van hoge- en lagedrukgebieden te koop.
(Bron: [De Standaard](#))
- Educatieve dvd's helpen kinderen niet om taal te leren.
(Bron: [The Press-Enterprise](#))
- In de webbrowser Chrome van Google is een automatische vertaaldienst opgenomen.
(Bron: [Nu.nl](#))

2. Dialecten van de week: Limburgs, Gronings, Linters

In allerlei hoeken van ons taalgebied zijn de dialecten nog springlevend; dat blijkt uit diverse activiteiten. Zo wordt volgende week zaterdag (13 maart) in Roermond het boek [D'r Hergod versjteet och plat](#) ('God verstaat ook dialect') gepresenteerd. In de bundel, die is uitgegeven ter gelegenheid van het 450-jarig jubileum van het bisdom Roermond, zijn bijdragen van 75 schrijvers uit alle delen van Limburg opgenomen, die in hun dialect vertellen over religieuze gevoelens en ervaringen.

Een week later, op 20 maart, wordt in Groningen de eerste [Dag van de Grunneger Toal](#) gehouden, met "n òfwisselnd pogram mit meziek, lezens en tentoonstellens". Ondertussen is men in Linter (Vlaams-Brabant) bezig met een verkiezing van het '[mooiste dialectwoord](#)'. Enkele kandidaten: *rauwel* ('lief, schattig'), *guddereejer* ('knoeier') en *dosduvel* ('dorsmolen').

Vanaf volgende week geeft de Taaladviesdienst cursussen spelling en grammatica + leestekens in Amsterdam, Tilburg en Den Haag. Er zijn nog [plaatsen beschikbaar](#).

3. Extra: Poldernederla

Zo'n tien jaar geleden maakte de taalkundige Jan Stroop furore met zijn ontdekking van wat hij [Poldernederlands](#) noemde, een vorm van Nederlands die zich vooral onderscheidde doordat de ei-klank als [ai] werd uitgesproken: 'blajf baj maj'. Inmiddels heeft Johan Sonnenschein van het hippe Vlaamse internettijdschrift [nY](#) een nieuwe variëteit ontdekt: het Poldernederla. Volgens Sonnenschein spreekt een nieuwe generatie het einde van woorden niet meer uit. Als voorbeeld noemt Sonnenschein de taal van Roos Rebergen (Roosbeef):

"'Rond' wordt bij haar 'ro', 'gedaan' wordt 'geda' en 'geboren' wordt 'gebo'. Het door Bindervoet en Henkes speciaal voor haar vertaalde nummer 'Story of an artist' van Daniel Johnston zingt zij als 'Het leven van een kunstena'."

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

Taalpost 1017

woensdag 3 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)
Taalpost is ook online te lezen: www.taalpost.nl/texts/archief.html.

1. Taalnieuws

- De Europese organisatie die zich inzette voor minderheidstalen zoals het Fries, EBLUL, heeft zichzelf opgeheven.

(Bron: [Leeuwarder Courant](#))

- In Duitsland is een techniek ontwikkeld die geluidloos bellen mogelijk maakt.

(Bron: [Allaboutphones.nl](#))

- Het Gesellschaft für deutsche Sprache, een organisatie die zich bezighoudt met onderzoek naar en onderhoud van de Duitse taal, opent zijn eerste vestiging in Nederland.

(Bron: [persbericht Radboud Universiteit Nijmegen](#))

2. Isogram van de maand: Schouwerzijl

Isogrammen zijn woorden waarin iedere letter maar één keer voorkomt. Bij de Taaladviesdienst van Onze Taal zijn ze dol op dit soort woorden: vorig jaar publiceerde taaladviseur Rutger Kiezebrink al een lijst met [lange persoonsnamen](#) die tegelijk isogrammen zijn; deze week ontdekte de Taaladviesdienst de langste Nederlandse plaatsnaam van dit type: Schouwerzijl (12 letters, als we de *ij* als twee letters tellen). Een reactie op een [weblogbericht](#) over deze kwestie wijst overigens uit dat er nog een plaatsnaamisogram is van dezelfde lengte: Sponturfwijk (in Dedemsvaart).

Op zoek naar een cadeau? Geef iemand een [abonnement op Onze Taal](#) of een [taalboek](#).

3. Extra: We zetten *hun* op een spandoek!

Het lijkt alweer een eeuwigheid geleden dat de Nederlandse minister van Onderwijs Plasterk voor beroering zorgde door te verklaren dat hij als baas van de Taalunie de constructie 'hun hebben' nooit zou goedkeuren. Plasterk is inmiddels geen minister meer, en in een [column](#) geeft de Nijmeegse taalkundige P.A. Coppen daar een humoristische verklaring voor. In een pastiche op een beroemde toespraak uit een toneelstuk van [Shakespeare](#) laat hij een taalkundige het volk gaandeweg ophitsen, zodat ze over het woord *hun* uiteindelijk uitroepen: "Geweldig! Kom, we zetten het op een spandoek!" "Wat een nuttig woord!"

De gratis e-mailniewsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl.

Taalpost 1016

maandag 1 maart 2010

Redactie: Erik Dams en Marc van Oostendorp; uitgave: [Genootschap Onze Taal](#)

1. Taalnieuws

- Sollicitanten die Mark heten, hebben bij precies dezelfde kwalificaties meer kans op een baan dan sollicitanten die Mohammed heten.

(Bron: [Marokko.nl](#))

- Volgens een wetsvoorstel van de VVD mogen buitenlanders alleen een uitkering aanvragen als ze Nederlands spreken.

(Bron: [Nu.nl](#))

- Het Vlaams Belang wil dat EU-president Van Rompuy Nederlands spreekt in het Europees Parlement.

(Bron: [Politiek.net](#))

2. Taaltip: *vrij zijn* en *vrij hebben*

'De afgelopen week hadden de meeste kinderen in Nederland vrij' en 'De afgelopen week waren de meeste kinderen in Nederland vrij' zijn allebei goede zinnen.

Er bestaat een klein betekenisverschil tussen *vrij zijn* en *vrij hebben*. Wie zegt: 'Ik ben vanavond vrij', laat alleen maar weten dat hij vanavond niets te doen heeft. De uitspraak 'Ik heb vanavond vrij' impliceert dat de spreker normaal gesproken wél iets te doen zou hebben gehad, maar dat zijn (vaste) afspraak of dienst deze avond vervalt. *Vrij hebben* komt op hetzelfde neer als *vrijaf hebben*.

'De afgelopen week hadden de meeste kinderen in Nederland vrij' legt iets meer de nadruk op het feit dat de vakantieweek de 'schoolroutine' doorbrak. 'De afgelopen week waren de meeste kinderen in Nederland vrij' is wat algemener. Het verschil is duidelijker in 'Morgen hebben de kinderen vrij van school' (onverwacht vrijaf) en 'Morgen zijn de kinderen vrij van school' (bijvoorbeeld omdat het zaterdag is).

Is het kabinet-Balkenende IV of kabinet-Balkenende-IV? Is het Citotoets of Cito-toets?
Leer het bij de [taalcursussen](#) van Onze Taal.

3. Het Spaans van Costa Rica

U zit vast ook weleens te snakken naar wetenswaardigheden over de eigenaardigheden van het Spaans zoals dat in Costa Rica gesproken wordt. Al meer dan twee jaar biedt het weblog [Costa Rican Spanish](#) meerdere malen per week informatie en tips. Zo weten we sinds vorige week dat het plaatselijke Spaans minstens vier woorden heeft voor soorten regen: *llovizna* ('miezer'), *pel de gato* ('heel lichte regen'), *aguacero* ('stortregen') en *baldazo* (letterlijk 'een grote emmer'; 'pijpestelen').

De gratis e-mailnieuwsbrief Taalpost verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag. Aanmelden of afmelden als abonnee: www.taalpost.nl. Archief: www.taalpost.nl/texts/archief.html.